

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Bárdos Rita ügyvéd által képviselt felperesnek a Benke és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű, a Kazai Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2009. szeptember 9. napján kelt 15.G.40.149/2008/14. számú ítélete ellen az I. és a II. rendű alperesek által benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 154.420,- (Egyszázötvennégyezer-négyszázhusz) Ft első- és másodfokú költséget, valamint a II. rendű alperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 101.600,- (Egyszázegyezer- hatszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állami adóhatóság külön felhívására.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 52.900,- (Ötvenkettőezer-kilencszáz) Ft másodfokú költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesi biztosító társaságnak ügyfele a székesfehérvári székhelyű P. Kft., amely 2006. október 16-án közúti fuvarozási szerződést kötött az I. rendű alperessel mint fuvarozóval. A szerződés szerint az I. rendű alperes főbb feladatai a P. Kft. rendelkezései szerint Európán belüli országokba, műszakilag megfelelő állapotú kamionokkal árut

szállítani, a járművek karbantartása, esetleges cseréje, a legoptimálisabb útvonal felmérése, áru lopásával kapcsolatos óvintézkedések megtétele, fuvarkapacitás biztosítása, rakodás során áru állapotának, csomagolásának ellenőrzése. A fuvarozó jogosult alvállalkozót igénybe venni, mely esetben az alvállalkozóra szintén a szerződés rendelkezései voltak irányadók. Az alvállalkozó tevékenységéért a fuvarozót terhelte a felelősség.

A P. Kft. műszaki termékek Olaszországba történő szállításával bízta meg az I. rendű alperest, aki a fuvarfeladat elvégzésére a II. rendű alperessel kötött árufuvarozási szerződést. A II. rendű alperes az árut 2007. november 12-én átvette, megkezdte az áru fuvarozását, majd Olaszországban Velence mellett november 13-án ismeretlen személyek a jármű ajtaját felfeszítve, a raktérből 19 db televíziót elloptak. A sofőr feljelentést tett a helyi rendőrkapitányságon, amely szerint az országúti pihenőhelyen az éjszakai órákban megállt, hogy a pihenőidejét eltöltse. Pihenés közben arra lett figyelmes, hogy a jármű billeg, látta, hogy négy személy egy furgonba pakolja át a műszaki berendezéseket, ezért beszaladt a közeli étterembe, hogy kihívja a rendőrséget. Az ellopott áru nem került elő.

A P. Kft., mivel az áru hiányosan érkezett meg a vevőhöz, a 2007. november 12-én kiállított 84.729,79,- EUR áruszámlával szemben 2007. december 5-én 9.883,7,- EUR összegről jóváíró számlát bocsátott ki az olaszországi partnerének, annak igazolására, hogy a számla értéke ebben az összegben nem számolandó el az eladó és a vevő között. A P. Kft. felé történt felperesi teljesítését követően a biztosított a 2007. december 17-i szerződéssel a fuvarozókkal szembeni kártérítési követelését engedményezte az őt kártalanító felperesi biztosítóra. A felperes 2007. november 15-én, majd 2008. január 2-án az alpereseknek felszólító levelet küldött, amelyben bejelentette a 9.883,7,- EUR összegű regressz igényét, azonban az alperesek részéről nem történt teljesítés.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2008. október 30-án benyújtott és módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 1.693.048,- Ft kár, annak 2007. november 20-tól a kifizetésig járó évi 5 % késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére az 1971. évi 3. tvr.-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (CMR) 17. cikk 1. pontja és a Ptk. 498. § (2) bekezdése alapján.

Arra hivatkozott, hogy a P. Kft. és az I. rendű alperes között létrejött fuvarozási szerződés alapján az I. rendű alperesnek az áruban bekövetkezett kárért a kártérítési felelőssége fennáll. A II. rendű alperesnek, mint a fuvart ténylegesen lebonyolító alvállalkozónak, az áru ellopásával kapcsolatos mulasztása megállapítható, így fennáll az alperesek egyetemleges helytállási kötelezettsége.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte arra hivatkozással, hogy a P. Kft.-vel nem fuvarozási, hanem szállítmányozási szerződést kötött. A szerződés 2. számú mellékletében rögzített árak szállítmányozási tarifákat rögzítettek és az alapszerződés tartalmából is az következik, hogy szállítmányozási szerződés jött létre közöttük. Járművekkel nem rendelkeznek, kizárólag szállítmányozói biztosításuk van, a P. Kft. is szállítmányozási tarifák megfizetésére vállalt

kötelezettséget. Mint szállítványozó úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható és mivel a káresemény a fuvarozás körében következett be, ezért a bekövetkezett kárért kizárólag a II. rendű alperest terheli felelősség. Az ellopott árura vonatkozó felperesi tényelőadást, illetőleg a kárszámítást nem vitatta.

A II. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy a biztosítóval kíván egyeztetni, hogy a jogalapjában és összegszerűségben is elismert kereset szerinti összeget megfizesse a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság felhívására és alperesi indítványra a II. rendű alperes biztosítója úgy nyilatkozott, hogy jelen perbe nem akar beavatkozni, mivel a biztosítási záradék követelményei nem teljesültek.

A Fejér Megyei Bíróság a 2009. szeptember 9. napján kelt 15.G.40.149/2008/14. számú ítéletében kötelezte az alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 1.693.048,- Ft-ot, annak 2007. november 20-tól évi 5 % késedelmi kamatát, valamint 101.520,- Ft ügyvédi munkadíjat és 101.600,- Ft egyéb perköltséget.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy elsősorban azt kellett elbírálnia, hogy az írásbeli fuvarozási szerződés szerint jött-e létre a P. Kft. és az I. rendű alperes között a jogügylet, vagy a felek akarata szállítványozói szerződés megkötésére irányult. A magyarra fordított szerződés megnevezésében ugyan közúti szállítványozási szerződést jelöl, azonban az angol nyelvű elnevezésből ez nem egyértelmű, mivel helytálló a fuvarozás megjelölés is. A szerződés ugyanakkor a felek megnevezésénél az alperest már fuvarozóként tünteti fel, a szállítványozás fogalma alatt az áru tényleges szállítását érti, a fuvarozó feladatai között sorolja fel saját járműpark fenntartását, annak fejlesztését, a járművek állapotának vizsgálatát, karbantartását, a leghatékonyabb útvonal kiválasztását, biztonságtechnikai eszközök alkalmazását, őrzött parkolóban való megállást, két sofőr alkalmazását, a sofőrök felkészítését, mely feltételek teljesítése mind a fuvarozás bonyolításával kapcsolatosak. A szerződésben foglaltakkal szemben az alperes feladata volt annak bizonyítása, hogy a felek szállítványozási szerződést kötöttek. A Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak alapján tájékoztatta erről az alperest, azonban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felek között az írásbeli szerződéssel egyezően fuvarozási szerződés jött létre, az I. rendű alperes mint fuvarozó felelős a bekövetkezett kárért.

A CMR 3. cikke értelmében a fuvarozó felelőssége kiterjed az általa igénybe vett más személy cselekményéért, érte úgy felel, mintha saját cselekménye, mulasztása okozta volna a kárt. A CMR 17. cikkének 2. pontja szerint a fuvarozó abban az esetben mentesül az áru elveszéséért, ha azt olyan körülmény okozta, melyet nem kerülhetett el, következményeit nem állott módjában elhárítani. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperesek nem úgy jártak el, ami a szerződésben foglaltaknak megfelelő lett volna, a fuvarozó nem tartotta be azokat a biztonsági szabályokat, amelyek alkalmazásával a káresemény elkerülhető lett volna. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján egyetemlegesen kötelezte az alpereseket a biztosítót ért kár megfizetésére, melynek összegét az alperesek nem is vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek nyújtottak be fellebbezést.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, amennyiben további bizonyítás lefolytatása szükséges abban a körben, hogy az I. rendű alperes ténylegesen szállítványozóként járt-e el, és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára történő kötelezését; másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával vele szemben a kereset elutasítását. Hangsúlyozta, hogy szállítványozási és nem fuvarozási szerződést kötött a felperessel. Ezzel kapcsolatban álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában szereplő bizonyítási teher körében kifejtett értelmezés, a szerződés elnevezése alapján is szállítványozási szerződés volt, ennek ellenkezőjét a felperesnek kellett volna kétséget kizáróan bizonyítani. Mivel a szállítványozás körében a szállítványozó vagy saját maga jár el fuvarozóként, vagy harmadik személyeket bízhat meg ezzel, ezért a szállítványozás kereskedelmi gyakorlatában természetes, hogy fuvarozói elnevezések is megjelennek a szállítványozási szerződés szövegében. Az elsőfokú eljárás alatt kijelentette, hogy saját szállító fuvarozóeszközzel egyáltalán nem rendelkezik, ezért nem is járhatott el fuvarozóként az adott ügyben, amit a felperes az eljárás során nem vitatott. Mindezekre figyelemmel a felelőssége kizárólag abban az esetben lett volna megállapítható, amennyiben a fuvarozó kiválasztásában, utasításokkal való ellátásában nem úgy járt volna el, ahogy az az adott helyzetben egy szállítványozótól elvárható, azonban a tőle elvárható gondosságot tanúsította jelen esetben.

A II. rendű alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával vele szemben a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Előadta, hogy a felek között létrejött szerződésben rögzítették, hogy az I. rendű alperes az alvállalkozó tevékenységéért felel, ezért ebben az esetben a felperesnek csak az I. rendű alperessel szemben lehet megalapozott az igénye. A II. rendű alperessel szemben a szerződésben kikötöttekre tekintettel az I. rendű alperes érvényesíthet esetlegesen igényt, a felperes a jelen perben nem, mert kifejezetten hozzájárult, hogy az I. rendű alperes alvállalkozót vegyen igénybe és rögzítették azt is, hogy az alvállalkozó magatartásáért úgy felel, mintha a feladatot maga látná el.

A II. rendű alperes az I. rendű alperessel állt szerződéses kapcsolatban. Ehhez képest a felperes az eljárás során nem jelölt meg olyan körülményt, amely a II. rendű alperessel szembeni követelésének jogalapját jelentené.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között létrejött jogviszony tartalmát, különös tekintettel arra, hogy a felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés feltételeit mennyiben hárította át a II. rendű alperesre, illetőleg a szerződési feltételekről mennyiben tájékoztatta az alvállalkozóját.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperesek másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Az I. rendű alperes fellebbezésével kapcsolatban előadta, hogy a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint a perbe becsatolt keretszerződés elnevezésétől függetlenül tartalma alapján egyértelműen fuvarozási jogviszonyra utalt, mivel a szerződés részletes rendelkezéseket tartalmaz pl. a fuvareszközzel kapcsolatos minőségi előírásokról, a fuvarfeladat végrehajtása során követendő biztonsági előírásokról, amely kikötések egyértelműen a fuvarozási szerződésre utalnak. Hivatkozott továbbá a BDT 2004/1002. számú eseti döntésre. Előadta, hogy az I. rendű alperes arra kapott megbízást, hogy az árukományt Székesfehérvárról Olaszországba szállítsa el, nem pedig arra, hogy a küldemény továbbításához szükséges fuvarozási vagy egyéb szerződéseket megkösse. Szállítmányozási tevékenységre utaló szerződést az I. rendű alperes a perben nem tudott csatolni, azaz az általa okirattal alátámasztott fuvarozási szerződéses jogviszonyt hitelt érdemlően nem tudta megcáfolni.

A II. rendű alperes fellebbezésével kapcsolatban hivatkozva a CMR 9. cikk 1. pontjára és előadta, hogy a fuvarlevél kiállításával a felperesi jogelőd **P. Kft.** közvetlen szerződéses jogviszonyba került a II. rendű alperessel is. Hivatkozott továbbá a Ptk. 498. § (2) bekezdésében előírt egyetemleges helytállási kötelezettségre, valamint arra a tényre is, hogy az áruban a kár a II. rendű alperes őrizetében, az általa végzett fuvarozás során következett be, amely szintén megalapozza a helytállási kötelezettségét. Megítélése szerint a nemzetközi fuvarlevél II. rendű alperessel történt kiállítása, valamint az a körülmény, hogy a tényleges fuvarfeladatot a II. rendű alperes végezte el, önmagában megalapozza a II. rendű alperes felperessel szembeni helytállási kötelezettségét. Az alperesek közötti szerződés vizsgálata a jelen perben irreleváns, azt esetlegesen az alperesek egymással szembeni elszámolási vitája folytán indult eljárásban lehetne vizsgálni. A keretszerződés 3.9. pontja jelen perben csak abból a szempontból lényeges, hogy a II. rendű alperes felelőssége kiterjeszthető-e a fuvarozást nem végző, azonban a **P. Kft.**-vel fuvarozási szerződést aláíró I. rendű alperesre is vagy sem. A keretszerződésben foglalt helytállási kötelezettség nem mentesíti a II. rendű alperest, hanem az alperesek egyetemleges marasztalását alapozza meg.

Az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan, a II. rendű alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a peres felek közötti jogviszony tartalmát és a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket értelmezve megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű alperessel együtt a II. rendű alperes egyetemlegesen felelős a fuvarozás során bekövetkezett kárért.

A rendelkezésre álló iratok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy azt senki nem vitatta, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között jött létre a szerződés, és a tényleges fuvarozást a II. rendű alperes végezte.

Az I. rendű alperes az elsőfokú eljárás alatt és a fellebbezésében is azt állította, hogy a felperesi jogelőddel nem fuvarozási szerződést, hanem szállítmányozási

szerződést kötött, ezért mint szállítványozó a fuvarozás körében bekövetkezett kárért nem tartozik felelősséggel.

A 2009. március 30-án tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak alapján tájékoztatta arról az alpereseket, hogy bizonyítási indítványt szükséges előterjeszteniük arra, hogy a P. Kft., valamint az I. rendű alperes között az írásbeli szerződésben foglaltakkal szemben nem fuvarozási szerződés, hanem szállítványozási megállapodás jött létre, az I. rendű alperes felelőssége szállítványozói felelősség alapján áll fenn. Tájékoztatta arról is az alpereseket, hogy bizonyítatlanság következményeit viselniük kell, a későbbiekben fellebbezésben, esetleges perújítás során ugyanezen körülményekre bizonyítási indítványt már nem terjeszthetnek elő. Ezt követően a tárgyalást elhalasztotta és felhívta az alpereseket, hogy a jegyzőkönyvi tájékoztató szerinti bizonyítási indítványukat 15 napon belül terjesszék elő, figyelemmel a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltak, azaz indítvány hiányában a bíróság a következő tárgyaláson a rendelkezésre álló adatok alapján fog dönteni. Ezen a tárgyaláson az I. rendű alperes jogi képviselője jelen volt.

A 2009. május 20. napján tartott tárgyaláson az I. rendű alperes képviseletében nem jelent meg senki, úgyszintén a 2009. szeptember 9.-i tárgyaláson sem, ahol az elsőfokú bíróság már ítéletet hozott. 2009. március 30-át, az elsőfokú bíróság tájékoztatását, követően az I. rendű alperes semmilyen nyilatkozatot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a P. Kft. és az I. rendű alperes között fuvarozási szerződés jött létre, amit a felperes okirattal bizonyított. Ennek ellenkezőjét az I. rendű alperes felhívás ellenére nem bizonyította, arra a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt korlátozó rendelkezés és az elsőfokú bíróság felhívására tekintettel a másodfokú eljárásban már nem hivatkozhat.

Az I. rendű alperes felelősségét megalapozza a megállapodás 3.9. pontja is, amely kimondja, hogy a fuvarozó, azaz az I. rendű alperes jogosult a szállítási feladat teljesítésére harmadik felek közreműködését igénybe venni, amely esetben a P. és a fuvarozó megállapodnak a feladat gyakorlati végrehajtásával kapcsolatban. Ilyen megbízás esetén jelen megállapodás rendelkezései a fuvarozó által igénybe vett alvállalkozókra is vonatkoznak. A felelősséget azonban minden körülmények között a fuvarozó viseli.

Mivel a felek között nemzetközi áru fuvarozási szerződés jött létre, ezért a Ptk. 506. § (1) bekezdése szerint, ha a küldeményt az országhatáron túl kell továbbítani, e fejezet rendelkezéseit csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés vagy egyezmény, illetőleg szabály másképp nem rendelkezik. A közúti áru fuvarozás szempontjából ilyen nemzetközi egyezmény a CMR. A jogszabályi rendelkezésekből következően a Ptk. és a CMR viszonya egymáshoz úgy alakul, hogy amennyiben a CMR-ben foglalt külön szabályok a Ptk.-ban foglalt szabályoktól eltérnek, úgy a speciális szabályokat kell irányadónak tekinteni.

A CMR II. fejezetének 3. cikke szabályozza a fuvarozó felelősségét más személyekért, ahogy ezt az elsőfokú bíróság a határozata indokolásában maga is idézte. Eszerint a fuvarozó ennek az Egyezménynek az alkalmazása esetén alkalmazottai és minden más olyan személy cselekményéért, valamint mulasztásáért, akinek a szolgáltatást a fuvarozás teljesítése céljából igénybe veszi, úgy felel, mintha a saját cselekménye vagy mulasztása lett volna, feltéve, hogy ezek az alkalmazottak vagy egyéb személyek feladatkörükön belül jártak el. Ebből következik, hogy a II. rendű alperes mint alfuvarozó magatartásáért az I. rendű alperes mint fuvarozó tartozik felelősséggel. A Ptk. 498. § (2) bekezdésében foglalt eltérő - egyetemleges felelősségű - szabály, a Ptk. 506. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem alkalmazható. Ezzel egyezően foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.251/2008/6. számú részítéletében. A CMR 3. cikke alapján felel az I. rendű alperes a II. rendű alperesnek felróható okból keletkezett kárért, mivel a felperes ezen jogszabályi rendelkezésre figyelemmel a nemzetközi fuvarozási jogviszonyból eredő igényét kizárólag a vele szerződéses jogviszonyban álló I. rendű alperessel szemben érvényesítheti.

Önmagában a fuvarlevél, amely a tényleges fuvarozást végzőt tünteti fel, nem teremt önálló jogviszonyt a felperesi jogelőd és a II. rendű alperes között, mivel a CMR 9. cikk 1. pontja szerint a fuvarlevél csak az ellenkező bizonyításáig szolgál bizonyítékkul a fuvarozási szerződés megkötésére.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a CMR 3. cikke és a Ptk. 498. § (2) bekezdésében foglalt eltérő szabályozás együttes alkalmazására látott lehetőséget és annak alapján marasztalta a II. rendű alperest egyetemlegesen az I. rendű alperessel.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította.

Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg és azzal, hogy az összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

A II. rendű alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Pp. 78. §, valamint a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek megfizetnie az első- és a másodfokú eljárás során felmerült költségeit. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont és (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg és azzal, hogy az összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

A II. rendű alperes illeték-feljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján kell a fellebbezése eredményességére tekintettel a felperesnek a fellebbezési eljárási illetéket külön felhívásra megfizetnie.

Budapest, 2010. év május 13. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsanna sk.
előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő